

Beheerplan Recreatieschap Westfriesland 2021 – 2031

Versie: 2 november 2021

Behandeld in de vergadering van het algemeen bestuur van 10 december 2021

Inhoud

Aanleiding en doel	2
Kwalitatieve terreinen	3
CROW	3
Algemeen ambitieniveau	4
Biodiversiteit.....	4
Verschillende delen met ieder hun eigen niveau	4
Terrein	4
Inrichtingselementen	5
C-Tip	7
Gebouwen	8
Streekbos Paviljoen.....	8
Werkschuur	8
Toiletgebouwen	8
Toiletcontainers	8
Legionella.....	8
Financiën	9
Wetgeving	10
Bijlagen:.....	11

Aanleiding en doel

Het Recreatieschap beheert ruim 300 hectare recreatieterrein. Deze terreinen zijn gevarieerd ingericht en bedienen een grote doelgroep. Het kader voor het beheer van deze terreinen is vastgelegd in het Beheerplan. Het doel van dit plan is tweeledig. Het bevat enerzijds het beleid voor het kwaliteitsniveau waarop de terreinen beheerd worden. Omdat begrippen als 'goed', 'duurzaam' of 'kwalitatief' vage begrippen zijn, wordt naar de indeling in onderhoudsniveaus verwezen die de CROW hanteert.

Anderzijds bevat het Beheerplan het financiële aspect voor het beheer. Om deze terreinen kwalitatief en duurzaam te kunnen beheren is het van belang dat er voldoende middelen beschikbaar zijn om dat beheer uit te voeren. De kosten voor het dagelijks beheer zitten in de exploitatie. Doordat hier jaarlijks bij het opstellen van de begroting naar wordt gekeken en waar nodig bijgesteld, zijn hier geen grote schommelingen of verrassingen te verwachten. Het risico daarop is groter bij het groot onderhoud en vervanging of nieuwbouw van kapitaalgoederen. Bij kapitaalgoederen moet gedacht worden aan zaken als bruggen, gebouwen en wegen.

Het nieuwe Beheerplan is niet opgesteld omdat er een nieuwe opgave is of er vernieuwde inzichten zijn. Het huidige gevoerde beheer is uitgangspunt geweest bij het maken van dit Beheerplan. Het Recreatieschap heeft een beheerwijze die aansluit op en bijdraagt aan de doelen uit het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland.

Een actueel en toekomstgericht Beheerplan is voor het Recreatieschap vooral van belang om onaangename financiële verrassingen te voorkomen. Daarom bevat het Beheerplan een sluitend dekkingsplan. Dit Beheerplan geldt voor de periode 2021-2031. In 2025 zal het plan geactualiseerd worden. In het financiële deel wordt een doorkijk gegeven naar 2031.

De reden om nu al zo ver in de tijd te kijken is dat het voor het Recreatieschap van belang is dat er gezond (financieel) beleid gevoerd wordt en er geen 'problemen vooruit worden geschoven'. Een tweede reden is dat met de invoering van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)' is bepaald dat investeringen met maatschappelijk nut geactiveerd moeten worden. Kosten voor groot onderhoud worden gedekt vanuit een voorziening. Voorwaarde voor het hebben van een voorziening is dat daar een actueel Beheerplan aan ten grondslag ligt. Onder actueel wordt hier maximaal vijf jaar oud verstaan. Het verloop van de voorziening en de investeringen zijn opgenomen in het financiële deel van het plan. De gevolgen worden verwerkt in de begroting.

Kwalitatieve terreinen

Het Recreatieschap zegt in het Natuur- en Recreatieplan Westfriesland te willen gaan voor kwalitatieve terreinen en voorzieningen. Primair dienen zij de recreatie, maar de natuur staat op een zeer hoge tweede plek. Niet vreemd natuurlijk omdat de natuur veelal het beste decor is voor de recreatie.

In de praktijk blijkt dat verschillende onderdelen op terreinen hun eigen onderhoudsniveau vragen. Daarbij geldt dat wanneer het om natuurlijke delen gaat, kwaliteit altijd voor een bepaalde mate multi-interpretabel is. Bomen of overhangende takken in het water kunnen vanuit recreatie worden geïnterpreteerd als slecht onderhoud, maar ook als een kans voor ontwikkeling van natuurwaarden. Daarom hanteert het Recreatieschap het principe dat het de gebieden zo natuurlijk mogelijk beheert en de natuur tot een bepaalde hoogte haar gang laat gaan, maar dat dit niet ten koste van de recreatie in het gebied mag gaan. In de praktijk zal dit erop neerkomen dat die delen intensief beheerd worden waar intensieve recreatie plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan zwemwater, stranden en de speel- en ligweiden. Maar ook aan de recreatieve routestructuren voor fietsen, varen en wandelen. De delen die een natuurlijk karakter hebben, worden minder intensief beheerd.

CROW

Om het kwaliteitsniveau te kunnen kwantificeren is er door het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de grond-, weg- en waterbouw (CROW) een systematiek voor kwaliteitsniveau en -criteria opgesteld. De systematiek staat in de Kwaliteitscatalogus Openbare Ruimte. Simpel gezegd wordt een hogere kwaliteit over het algemeen behaald door een hogere frequentie van het beheer. Bijvoorbeeld het twintig keer maaien van speel- en ligweides in plaats van vijftien keer. Maar ook de mate van acceptatie van 'bevuilding' of beschadiging van terreinen en voorzieningen. Denk daarbij aan graffiti op toiletgebouwen of vuilbakken.

Niveau	Onderhoudsniveau	Indicatie kwaliteit	Beheervorm
A+	Zeer hoog	Nagenoeg ongeschonden	Zeer intensief
A	Hoog	Mooi en comfortabel	Intensief
B	Basis	Functioneel	Basis
C	Laag	Onrustig beeld, discomfort of enige vorm van hinder	Extensief
D	Zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking van vernieling, functieverlies, juridische aansprakelijkheid-stelling of sociale onveiligheid	Zeer extensief

http://www.crow.nl/getmedia/ce5acb57-1038-44e2-adaa-7a50b87fd03f/Schaalbalken_kwaliteitscatalogus_2007.aspx

Naarmate men op een steeds kleiner detailniveau inzoomt, ontstaat er meer diversiteit in het onderhoudsniveau van verschillende voorzieningen of terreindelen. Hieronder zal per onderdeel het gewenste kwaliteitsniveau worden aangegeven.

Algemeen ambitieniveau

De terreinen hebben een duidelijke functie en dragen bij aan de behoeften van de recreant, de eigen inwoners maar ook aan het toeristisch product van de regio. Zo is dat ook beschreven in het Natuur- en Recreatieplan. Daarom streeft het Recreatieschap voor de terreinen naar een hoog kwaliteitsniveau. Bij deze ambitie past het niveau A.

Biodiversiteit

Het Recreatieschap streeft ernaar om het beheer zo natuurvriendelijk mogelijk uit te voeren. Daardoor is het Recreatieschap in staat bij te dragen aan de natuurwaarden en biodiversiteit in de regio. Dit is overigens geen van hogerhand opgelegde opgave en er wordt geen financiële bijdrage ontvangen voor natuurlijk beheer of voor het behalen van deze doelstellingen. Deze ambitie is zelf opgelegd en geformuleerd in het Natuur- en Recreatieplan. Om hier invulling aan te geven heeft het Recreatieschap een onderzoek laten uitvoeren naar de huidige natuurwaarden en de mogelijkheden die er zijn om de biodiversiteit in de gebieden te vergroten. Dit onderzoek is opgenomen in de bijlage.

Verschillende delen met ieder hun eigen niveau

Wanneer een stapje dieper wordt ingezoomd op de terreinen, wordt duidelijk dat de gebieden uit verschillende onderdelen bestaan met ieder hun eigen functies. Per functie of onderdeel kan het onderhoudsniveau hoger of lager liggen dan niveau A. In dit beheerplan worden de volgende deelfuncties voor de terreinen gebruikt:

- Bosperceel
- Natuurweide
- Speel- en ligweide
- Strand en zwemwater
- Water (niet-zijnde zwemwater)

Verder wordt er in dit plan ingegaan op de volgende inrichtingselementen:

- Fiets- en wandelpaden
- Parkeerplaatsen
- Bruggen, beschoeiingen en steigers
- Meubilair (banken, vuilbakken)
- Speeltoestellen
- Bewegwijzering

Terrein

Bosperceel en natuurweide

De recreatieterreinen bestaan voor het overgrote deel uit natuur in de vorm van bos of natuurweide. Voor de bospercelen hanteert het Recreatieschap natuurlijk beheer. Hierbij wordt wel jaarlijks gecontroleerd op en onderhoud gepleegd aan de randbeplanting in het kader van de boomveiligheid. Eens in de vijf jaar vindt uitdunning plaats in de totale beplantingsopstand. Voor de natuurweiden geldt een extensief maaibeheer waarbij twee keer per jaar gemaaid wordt. Dit kan het best vergeleken worden met niveau B.

Speel- en ligweiden

De speel- en ligweiden vallen onder de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ). Dit houdt in dat deze veilig en schoon moeten zijn. Naast de wetgeving wil het Recreatieschap zelf ook dat deze een hoog kwaliteitsniveau hebben. Deze gebieden worden in het recreatieseizoen circa 25 weken per jaar eens per week gemaaid. In het zwemseizoen van april tot en met oktober wordt hier intensief beheerd. Dat houdt in dat bij recreatiweer dagelijks vuil wordt geruimd en vuilbakken worden geleegd. Het beheerniveau van deze delen kan worden aangemerkt als niveau A+. Extensief gebruikte delen die vooral als 'zichtgroen' dienen, worden tweewekelijks gemaaid, wat aansluit bij niveau B.

Strand en zwemwater

De stranden en het zwemwater vallen onder de WHVBZ. De controle op naleving van de WHVBZ wordt door de [Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord \(RUD NHN\)](#) in opdracht van de provincie uitgevoerd. De bemonstering van de waterkwaliteit op zaken als blauwalg en bacteriologische overschrijding wordt voor het binnenwater uitgevoerd door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en voor het buitenwater (IJssel- en Markermeer) door Rijkswaterstaat. Het Recreatieschap doet dagelijkse de visuele controle van de zwemlocaties en de omliggende zones om te waarborgen dat deze aan de kwaliteitseisen voldoen. De waterkwaliteit is niet te beïnvloeden door het Recreatieschap. De bodem wel. Daarom zorgt het ervoor dat er zich geen gevaarlijke elementen als losse stenen in het onderwatertalud bevinden. De stranden worden in het zwemseizoen dagelijks geïnspecteerd, zaken als vuil, takken en losse stenen verwijderd en de stranden worden indien nodig gevlakt en/of gefreesd. Het beheerniveau van het strand is over het algemeen niveau A.

Water (niet-zijnde zwemlocaties)

Vrijwel alle terreinen van het Recreatieschap bevatten water. Een relatief klein deel daarvan is zwemwater. Het overige water wordt extensief beheerd. Waar op deze wateren de schouwplicht van toepassing is wordt logischerwijs conform deze plicht beheerd. Veel water wordt ook gebruikt voor de vaarrecreatie. Indien nodig worden op deze delen extra waterplanten gemaaid ten behoeve van de vaarrecreatie.

Inrichtingselementen

Fiets- en wandelpaden

De grootste vorm van gebruik van de terreinen is wandelen (al dan niet met de hond) en fietsen. De recreatieve infrastructuur is dan ook een erg belangrijk inrichtingselement. Maar ook kostbaar. De infrastructuur op de terreinen is primair bedoeld voor de recreatie en niet utilitair, de inrichting en het beheer zijn daar op afgestemd. Zo zijn de paden niet verlicht en wordt er bijvoorbeeld niet gestrooid tegen gladheid.

Het Recreatieschap onderscheidt drie soorten paden. Geasfalteerde fietspaden, half-verharde (fiets-) wandelpaden en onverharde wandelpaden. Voor alle paden geldt dat gestreefd wordt naar minimaal kwaliteitsniveau B, waarbij voor de half-verharde en onverharde paden in bepaalde periodes in het jaar een niveau C geaccepteerd wordt. Dat zijn plekken waar de terreingesteldheid zo is dat de paden (door voornamelijk water) overlast, enige hinder of discomfort ondervinden.

Bij het bepalen van het kwaliteitsniveau van de graspaden is het discutabel wat nu precies de kwaliteit bepaalt. Het beeld dat een avontuurlijke (lange afstands)wandelaar heeft bij kwaliteit is anders dan dat

van iemand die dagelijks een ommetje maakt met zijn hond. De eerste ziet de charme van 'kruip door – sluip door' en smalle paadjes, de tweede hecht meer waarde aan kort gemaaide paden vrij van obstakels. Het Recreatieschap streeft ernaar om in de padenstructuur een afwisselend aanbod te bieden.

Parkeerplaatsen

Alle terreinen hebben één of meer parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen zijn of volledig in asfalt uitgevoerd, of deels asfalt en deels (half)verhard. Het gewenste kwaliteitsniveau is minimaal niveau B. Een specifiek aandachtspunt bij parkeerplaatsen is overlast door hangjeugd, racen, drugs en illegale stort van (drugs)afval. Dit wordt zo veel mogelijk tegengegaan door de parkeerplaatsen voor deze doeleinden zo onaantrekkelijk mogelijk te maken. Dit doet het Recreatieschap door de beplanting 'open te maken' zodat er zicht is op plekken. Maar ook door obstakels te plaatsen om 'racen' onaantrekkelijk te maken.

Bruggen, beschoeiingen en steigers

Bruggen zijn relatief kostbare elementen in de terreinen. Voor die elementen is primair de veiligheid en functionaliteit leidend in het beheer. Daarbovenop komt de esthetische afweging. Omdat bruggen beeldbepalend zijn in de gebieden is het niet acceptabel dat het kwaliteitsniveau onder niveau B komt.

Beschoeiingen zijn een ander verhaal. Beschoeiingen hebben als doel om afkalving van land te voorkomen of te beperken. Het kwaliteitsniveau van beschoeiingen kan tot een laag kwaliteitsniveau dalen en toch nog hun functie vervullen. Het is dan ook geen probleem als beschoeiingen tot niveau C dalen.

Steigers kunnen verschillende doelen dienen. Als aanlegvoorziening voor bootjes, kano-overstapplaats, zwemsteiger of combinatie van een aantal van deze functies. Deze worden beheerd op minimaal niveau B. Op deze manier kan veiligheid, bruikbaarheid en uitstraling worden gewaarborgd.

Bij vervanging of groot onderhoud aan bruggen, beschoeiingen en steigers zal zo goed mogelijk worden gekeken of duurzame materialen gebruikt kunnen worden en of deze zo natuurvriendelijk mogelijk gerealiseerd kunnen worden.

Meubilair (banken, vuilbakken)

Op een recreatieterrein is een grote diversiteit aan meubilair te vinden. Het gros bestaat uit vuilbakken en banken. Omdat het beeld van beschadigd meubilair vandalisme aantrekt en omdat dit veelal het eerste is wat recreanten opvalt en de eerste indruk bepaalt, wordt er een beheerniveau A nagestreefd.

Vuilbakken zijn veelvuldig slachtoffer van vandalisme. Desondanks streeft het Recreatieschap ernaar om beschadigde exemplaren zo snel mogelijk te herstellen.

Voor de banken is door het Recreatieschap voor een betonnen, uitwisselbare bank gekozen. Voordeel daarvan is dat bevuilde of vernielde banken omgeruild kunnen worden voor een schoon exemplaar en het bevuilde of vernielde exemplaar in de werkplaats kan worden opgeknapt. Het nieuwe model bank zal gefaseerd worden ingevoerd. Oude modellen worden pas vervangen als groot onderhoud aan de orde is.

Speeltoestellen

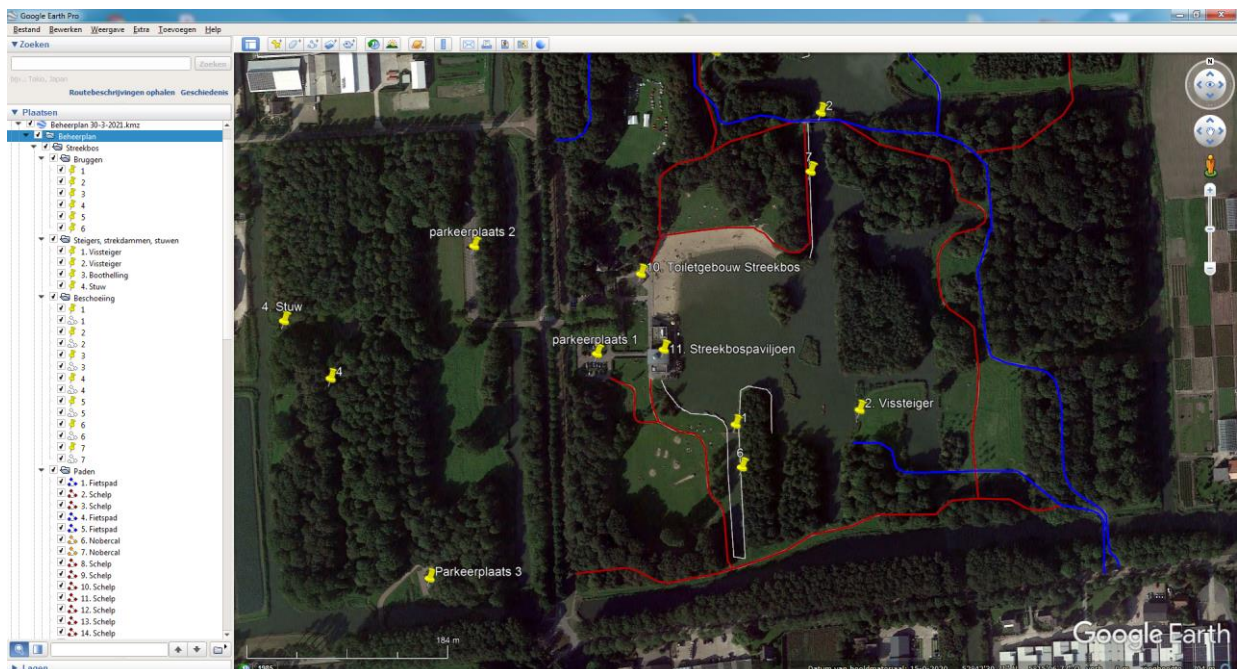
De speeltoestellen vallen onder het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen. Een van de medewerkers heeft de papieren om de toestellen te inspecteren. Daarnaast is er een tweejaarlijkse keuring door een onafhankelijke externe partij.

Bewegwijzering

Het Recreatieschap beheert de netwerken voor wandelen, varen en fietsen in Westfriesland. Voor het varen en fietsen was dit altijd uitbesteed. Inmiddels is besloten om dit per 2022 in eigen beheer uit te voeren. De bebording wordt jaarlijks gecontroleerd op aanwezigheid van de bewegwijzering en schoongemaakt. Daarnaast wordt er geacteerd op meldingen vanuit de verschillende meldsystemen. Omdat bruikbaarheid de voornaamste prioriteit heeft, is een kwaliteitsniveau B acceptabel.

C-Tip/GIS

Het financiële deel van het beheerplan bevat alle (relevante) elementen en voorzieningen in de terreinen van het Recreatieschap. Deze elementen zijn opgenomen in een GIS/Google Earth-bestand. Het Recreatieschap heeft het beheersysteem C-Tip enkele jaren terug geïntroduceerd. Het gebruik daarvan wordt gefaseerd ingevoerd. De GIS/Google Earth-bestanden zullen hierin worden geïmporteerd en gesynchroniseerd. Gestart is al met de routestructuren. Langzamerhand zullen ook de gebieden, verschillende terreinonderdelen, meubilair en voorzieningen in het systeem worden ingevoerd. Per onderdeel kan dan de kwaliteit conform de methodiek uit dit beheerplan worden aangegeven. Zo kan getoetst worden of de planning in het beheerplan (nog) aansluit bij de situatie in het veld of dat deze bijgesteld moet worden.

Afbeelding: beheerplan in Google Earth

Gebouwen

Streekbos Paviljoen

Het Recreatieschap heeft een beperkt aantal gebouwen in eigendom. Het meest risicovolle gebouw is gedeeltelijk in eigendom samen met de gemeente Stede Broec. Hiervoor neemt het samen deel in een VVE. Deze VVE is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud. Om dit goed te kunnen doen wordt het gebouw meegenomen in de beheerplannen voor gebouwen van de gemeente Stede Broec. Op basis van dit plan betalen beide eigenaren jaarlijks een bedrag aan de VVE om het beheer en onderhoud uit te voeren. Omdat het beheer en onderhoud op deze manier is geregeld wordt het in dit Beheerplan buiten beschouwing gelaten.

Locatie Groen- en Recreatiebeheer

In 2021 is de nieuwe locatie voor de afdeling Groen- en Recreatiebeheer gereed gekomen. Het gebouw is (technisch) duurzaam gebouwd en is onderhoudsarm. De verschillende componenten van het gebouw hebben ieder hun eigen afschrijvingstermijn waardoor er na afschrijving van de verschillende componenten financiële ruimte is voor vervangingsinvesteringen. Groot onderhoud aan het interieur is opgenomen in het Beheerplan. Kosten voor klein en dagelijks beheer en onderhoud worden gedekt vanuit de exploitatie.

Toiletgebouwen

Op de verschillende recreatieterreinen staan zes toiletgebouwen. De gebouwen zijn functioneel van opzet waardoor de onderhoudslasten beperkt zijn. Voor alle gebouwen zijn budgetten opgenomen voor groot onderhoud aan schilderwerk, hang- en sluitwerk en kwaliteitsverbetering van het sanitair. In de exploitatie is budget opgenomen voor klein onderhoud.

In 2018 is het nieuwe toiletgebouw in het Streekbos geopend. Voor dit gebouw zal in 2023 een Meerjarenonderhoudsplan (MOP) worden gemaakt. Bij de actualisatie van het Beheerplan zullen de gevolgen uit het MOP worden verwerkt in het Beheerplan.

Toiletcontainers

Op de terreinen Uiterdijk Schellinkhout en haven Wijdenes zijn toiletcontainers geplaatst. Deze zijn robuust en beperkt qua investering waardoor van groot onderhoud eigenlijk geen sprake is. Met het dagelijks onderhoud en klein herstelwerk kunnen de units in goede conditie worden gehouden. Hiervoor is structureel budget opgenomen op de begroting.

Legionella

(De intensiteit van) het gebruik van toiletgebouwen is erg afhankelijk van het weer en de tijd van het jaar. Dat maakt de installatie van het toiletgebouw in het Streekbos, dat voorzien is van een buitendouche, extra gevoelig voor legionellabesmetting. Daarom wordt deze permanent geïnspecteerd door een externe partij die gespecialiseerd is op dit gebied.

Financiën

Het Recreatieschap streeft naar een goed en maatschappelijk verantwoord kwaliteitsniveau. Het beheer en onderhoud zijn hierop afgestemd. Er wordt gelet op de veiligheid, beleving en comfort. De implementatie van het nieuwe digitale beheersysteem en de vaststelling van het Beheerplan in 2019 hebben ertoe geleid dat het kwaliteitsniveau nog beter in beeld kan worden gebracht en de kwaliteit van de voorzieningen nog effectiever worden gemonitord. Dit alles met het doel de recreant optimaal te kunnen bedienen.

Om het beheer duurzaam te kunnen uitvoeren is voor het groot onderhoud van kapitaalgoederen een voorziening ingesteld. In de Nota Activa van het Recreatieschap is bepaald dat investeringen hoger dan € 10.000 moeten worden geactiveerd.

De basis voor het Beheerplan is de huidige beheervorm. De huidige budgetten voor het dagelijks beheer in de exploitatie zijn daarvoor toereikend.

Wetgeving

Naast een door het bestuur zelf te bepalen beheerniveau is het Recreatieschap gebonden aan een groot aantal wet- en regelgevingen. Een overzicht van de meest relevante wetgeving is hieronder gegeven:

- *Wet natuurbescherming*

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming>

Om het beheer te kunnen uitvoeren zonder de wetgeving hierover te overtreden werkt het Recreatieschap volgens de Gedragscode natuurbeheer die is opgesteld door de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren (VBNE). Om deze goed te kunnen naleven is een onderzoek uitgevoerd naar de natuurwaarden en verstoringgevoelige flora in de gebieden. Deze inventarisatie is in de bijlage opgenomen.

- *Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ)*

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0002660/2012-10-01>

https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Water_Bodem/Zwembaden_Zwemwater

- *Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen*

<http://wetten.overheid.nl/BWBR0008223/2016-05-25>

- *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)*

- *Financiële verordening gemeente Stede Broec*

- *Nota Activabeleid Recreatieschap*

Bijlagen:

- Toetsing Wet Natuurbescherming, Bureau Aandacht Natuur
- Verrijking biodiversiteit, Bureau Aandacht Natuur
- Financieel schema

Subtotal	9,040	-	-	16,000	15,000	-	-	12,000	3,000	36,000	-	-	-	-	-	16,000	-	35,000	-	-	-	-	-	-
----------	-------	---	---	--------	--------	---	---	--------	-------	--------	---	---	---	---	---	--------	---	--------	---	---	---	---	---	---

[illegible]

[illegible]

Bovenstaande overzicht betreft het overzicht van investeringen in voorziening of renovatie ervan. De begrote kosten van de investeringen zijn in de 'gele' cellen weergegeven. De investeringen in voertuigen en groot materieel staan in het tabblad 'Voertuigen en groot materieel'.

[illegible]